

LA CAMPANA DE GRACIA

DONARÀ AL MENOS UNA BATALLADA CADA SENMANA

CADA NÚMERO 5 CENTIMS PER TOT ESPANYA

NÚMEROS ATRASSATS: DOBLE PREU

ANTONI LÓPEZ, EDITOR
(Antiga casa I. López Bernagosi)

ADMINISTRACIÓ I REDACCIÓ: LLIBRERIA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MIG, NÚM. 20, BOTIGA BARCELONA

PREUS DE SUBSCRIPCIÓ:
Pòra de Barcelona, cada trimestre: ESPANYA, pessetes 1'50.—ESTRANGER, 2'50

L'exemple de Balkania

UAN va començar la guerra balcànica escrivia jo en aquestes columnes (19 d'octubre de 1912) un article on sostenia que la victòria dels aliats no podia ésser impulsora de civilització, i que nosaltres ens veuríem forçats a contemplar la lluita amb absolut desinterès. Feia, també, una profecia fàcil: «Una victòria d'aquests aliats seria probablement seguida d'una segona guerra entre ells, excitada en primer lloc per l'odi de races entre grecs i búlgars». I més endavant deia: «Algú ha profetitzat per a Bulgària la missió del Piemont; se li ha pronosticat que serà el nucli futur de una Balkània, confederada o unificada. Segurament, per a arribar a tal resultat, caldríen

espantoses carniceries, sobre tot si es té en compte la ruda condició d'aquelles races i llurs odis interns».

El pronòstic s'ha complert. Bulgària en comptes d'ésser nucli coessor d'un agrupament federatiu, se veu atacada per totes les nacions que l'envolten. Rumania, que no havia pres part en la lluita contra l'imperi otomà, ha invadit el territori búlgar. Turquia se disposa, naturalment, a reconquerir part de lo perdut. I el tzar Ferràn, qui somniava en pendre la corona imperial de Simeón, corre el perill de seguir la ruta del desterrament per l'impuls d'una revolució, com el seu predecessor Alexandre de Battenberg, antic vencedor dels servis.—Vet aquí un espectacle llastimos de bandejats que's disputen el botí, després de l'atac.

Com experiment biològic, com a curiositat històrica, l'exemple és interessant. Dirieu que sobre'l solar bisanti, la lluita de les castes guerres ha succeït a la disputa de les castes teològiques. Però, sobre tot, ens convé a nosaltres, nacionalistes, estudiar-hi els grans pe-

rrils de les vindicacions ètniques no acompanyades d'un gran sentit de cosmopolitisme i modernitat. Lo que passa a Amèrica amb les nacions prematurament formades del nucli espanyol, tant endarrerit i anacrònic, passa a l'Orient europeu amb les branques despreses del tronc imperial otomà, tant brutalment primitiu i barbàric. I una cosa consemblant passaria en una topada entre les nacionalitats despreses del tronc austro-hongarès, cohesionades per la corona de Francesc Josep; aqueixes nacions tant admirablement descrites en l'admirable llibre d'en Rovira i Virgili.

Mahomet II inicià l'Edat Moderna dels pobles cristians a condició de continuar l'Edat Mitjà en el territori turc, que ell secessionava d'Europa; i avui els pobles lliberats del jou musulmà se troben inadaptats an el clima polític i social europeu. I com les guerres civils guan/en sempre en barbarie a les guerres internacionals, aqueixa guerra quasi civil ha passat per sobre tot dret de gents i emulat el salvagisme dels nostres berberiscs.

Hi hà guerres merament religioses; hi hà guerres exclusivament militars; hi hà guerres mercantils. La guerra religiosa és avui cosa anacrònica i estranya. La guerra contra els turcs no va ésser propiament religiosa,—ja que més aviat era una lluita d'emancipació nacional. Una guerra civil espanyola entre jaumistes i liberals seria un cas de guerra religiosa, ben expressiva del nostre endarreriment històric.—La guerra actual balcànica és una guerra purament militar, corresponent a un ideal de casta guerrera i no ja de casta sacerdotal. És, doncs, una guerra de segon grau, històricament, i aquí està la noció del seu anacronisme. I com la rudesia de les lluites va a compàs de la seva primitivitat, aqueixa campanya és el grau pròxim, en progressió, de les topades religioses, en crudeltat i violència.—Una guerra entre Anglaterra i Alemanya seria una guerra mercantil, una guerra corresponent a les castes comercials, una guerra entre interessos del tresor públic, i tindria ja probablement un grau inferior de brutalitat, com succeïa en la guerra entre monarques, entre raons d'Estat, entre patrimonis de corones. Compari's la guerra dels trenta anys, religiosa, amb les guerres de Lluís XIV, cavalleresques i de parada.

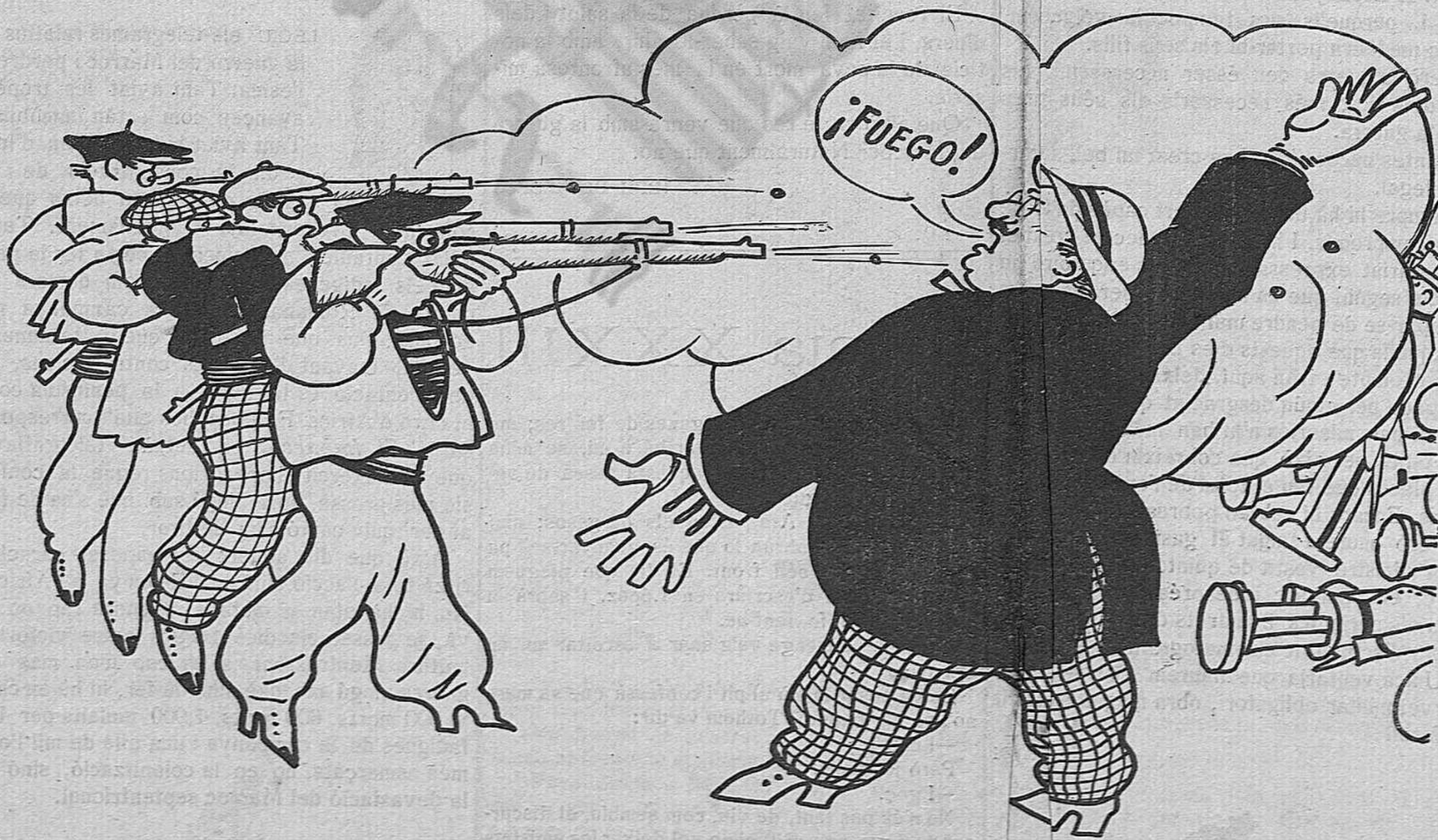
Tenim, doncs, que a cada una de les velles castes socials correspòn un concepte i una forma de la guerra, crisi suprema dels pobles, moment on se mostra cada un d'ells en la seva pura psicologia.

Però hi hà una altra casta, la treballadora, la nova, la futura; i és un consol presenciar com a través del concepte primitiu de lluita de classes, se va formant en aqueix element proletari (actor forçós de les guerres a profit dels altres elements...) un esperit més digne, més noble, expressió del grau pròxim de la cultura, que no's limitarà a una dulcificació de les guerres, sinó que tendirà a llur absoluta supressió. El pacifisme és, una volta més, la fórmula de les venidores aristocracies, i el socialisme és l'impulsor de la nova era espiritual.

Per això a nosaltres, catalans, que tenim plantejat un problema nacionalista, ens convé ficar-nos en que'l nacionalisme pur, tant propi dels pobles orientals d'Europa, és un element advers a les formes espirituals de l'occident europeu, que, cada dia més s'inspiren en el socialisme, en l'internacionalisme. Nosaltres, per la nostra situació ètnica i per la nostra posició geogràfica, podem i devem armonitzar una i altra tendència; que sols així serem factors de ciutadania i neutralitzarem amb el sentit universal lo que pugui haver-hi d'ancestralisme en el nostre sentit nacional.

GABRIEL ALOMAR

Paraules de «Don Prudencio»

—«Jo no firmaria una sentència de mort, sinó dèu sentències, si fos precís».

(Del darrer discurs).

PARANGÓN

Tot bon comerciant desitja, cada quan temps, sapiguer què tal li marxa el negoci, si guanya diners o en perd; si's veuen els seus esforços recompensats com mereix, o bé si els seus sacrificis són estèrils per complert.

Seguint el mateix sistema i amb el mateix interès, França, que està donant proves de dormí amb els ulls oberts i—dít sigui entre nosaltres—sab portà els llibres molt nets, com a bona comercianta, punt per punt i ben del cert, lo que gasta cada dia al Marroc vol sapiguer.

També Espanya, igual que França, certa aventura s'ha emprès, que no sab lo que li costa ni sabrà mai lo que'n treu.

Prò, així com allà l'enteren de tot, al poble francès, aquí no'ns diuen paraula o ens enganyen com a nens; tanquen les Corts abans d'hora, perquè no'ls ho preguntem, i, a ésser possible, ens treuren, nostres paternals governs, fins les nocions d'Arítmetica que al col·legi havem après.

VERDUM

L'home que's regenera

O hi hà dubte que estem atravessant uns temps calamitosos.

Als Balkans, ja ho veieu, els aliats *desaliant-se*. Aquells búlgars, que atacaven als turcs en nom de la civilització, cometen atrocitats. En aquell exèrcit, el més manyac és al menys com el capità Sánchez. Se diu que a Kurkut, una patrulla búlgara va tancar a una colla de camperols dintre la mesquita i hi calaren foc. Abans feren que les dones d'aquells camperols rodegessin l'edifici, per a que's regositgessin en l'espectacle.

A Plantza, després d'haver destroçat als homes, foren les dones les cremades de viu en viu.

Els búlgars, a més de tot això, treuen els ulls i altres orguens als ferits, i se'ls guarden a la butxaca com a record de la seva heroicitat.

Al Marroc també la civilització hi fa fet de les seves. Els indígenes, posats al servei d'Espanya, tallen caps i ens els ofereixen com un present exquisit. Se cremen poblats i masies, i encara que's tolera als seus habitants que fugin, no fóra pas estrany de que a dintre s'hi hagués rostit alguna dona i alguna criatura.

Ademés, els renegats moros delaten als renegats cristians, van a cercar-los de bella nit i els entreguen als generals espanyols, per a que nostra disciplina els fuselli.

Apar que un deliri de sang i de venjança cruel i refinadament pervers vagi extenent-se pel món.

Sort que en mig de tot això hi hà un home predicador de violències que clamava sang i foc, que excitava a la barbarie en nom també d'una idea civilitzadora, a qui l'Esperit Sant ha tocat al cor.

Aquest home, creador d'una joventut *jakista*, neronià terrible, que, per un sol desprec fet a la seva persona, volia encendre una ciutat per tots quatre costats, avui s'aixeca, fet un pacifista, un polític d'ordre, i condemna tota violència, tota sublevació, transformant la doctrina d'extermini que havia extès durant el seu apostolat de revolucionari pobre, en doctrina de cordura i moralitat.

La bogeria de carnatge que s'inicia a Europa tindrà un aturador. Aquest nou apòstol de la pau que sorgeix, per designi providencial, sostenint el ram d'olivera i les balances de Temis en la mateixa mà que agitava la teia revolucionària, apar que vingui a complir un simbolisme consolador.

Ja són lluny aquells dies del «*Matad!*», «*Morid!*»; aquells dies que anava als mítings amb una truita dintre un llonguet i se la menjava—després d'haver sopat en el «Suis»,—a la vista del poble, impacient, com un general en quefe en plena batalla a qui manca temps de restaurar les seves forces, acaferat en preparar el cop definitiu.

I el poble, que l'havia vist menjar-se la truita amb llàgrimes als ulls, enternit i compadit d'aquell capdill activíssim que ni temps tenia d'alimentar-se, i que's creia que en havent-se menjat la truita engraparà el sabre i se l'emmenaria cap a fer destroces reivindicadores, ara's troba amb l'home d'ordre que agita el codi militar com un atemperant, que aconsella calma, que anatematitza els estridents, que renega dels que han mamat la revolució en els seus pits ubèrrims, i recepta tila a tot un partit acostumat a l'aiguardent amb pólvora.

El cas és admirable i lògic. Els burgesos de la dreta ja'l miren com un símptoma excel·lent, i els fanàtics n'esperen una probable conversió ressonant, una conversió d'aquelles que l'història recull per a edificació de les generacions.

Lerroux baxtrari, perdent la seva cua de dimoni, eixint-li ales, anant per la terra, encesa d'odis fraticides, sembrant amor i pietat místiques, duent la clau de la caixa penjada al coll amb un cordonet, toçat en la creu on sofrí martiri Sant Dimes, el bon lladre, seria una visió de fi de segle realment esplèndida.

X. X.

Fet el decret feta la trampa

El senyor ministre de la Guerra, que és un home que se les pensa totes, encara que no ho sembli, acabi de publicar el decret fessant les condicions del voluntariat a l'Àfrica.

En el tal decret hi hà un article, el segon, que és una delícia.

Els rics, segons aquest article, podran psar un substitut en el seu lloc, que'ls permeterà no tenir-se que barallar amb els moros i no torrar-se la pell amb el sol d'Àfrica.

Tant contents com estaven els demòcrates, amb això del servei militar obligatori!

Ja no cal que cridin «O tots, o cap!». És inútil. A Espanya, els pobres no volien la guerra, i, perquè'ls rics tampoc la volguessin, l'únic medi era portar-hi els seus fills.

Però la guerra deu ésser necessària, i els fills dels rics, més necessaris als seus pres que la guerra.

Tantes necessitats han creat un bell suferugi legal.

Sempre hi hà un cap despert capàs de trure d'un compromís. I heus-aquí el decret creat el voluntariat expressament per a enquibir-i un article segon, que és una porta per on pden escapar-se de pendre mal els soldats de qota.

Aquells que aquests dies han marxat al Marroc, prompte seràn aquí, deixant la seva laça ocupada per algún desgraciat que no s'esma. En un país miserios n'hi han molts d'aquots. No tants, per això, que cobreixin les cinquanta mil places que fan el total de l'exèrcit d'operacions. Encara hi cabran pobres forçats.

Però haurem tingut el gust de veure l fill d'un ministre vestit de quinto, abans de'embarc, en l'embarc i després de l'embarc, en tots els periòdics il·lustrats d'Espanya i els films d'actualitat cinematogràfica.

Única ventatja que haurem tret de l'ímer servei militar obligatori, obra magna de partit lliberal.

S. JANDI

La mort de l'hereu Xınca

AL més que no parlem de la guerra. Els millors arguments de que podríem fer ús, per a convèncer al Govern i al poble, de que l'aventura del Marroc és una *deplorable equivocació*, els toquen d'aprop el poble i el Govern. El poble, veient arrencats de ses llars als millors fills; el govern, mirant com s'escorren de la caixa nacional els últims quartos.

Jo no volia parlar ni un mot de la guerra, però, sense voler i quan tenia les quartilles al davant, m'ha fet pensar-hi la notícia que he rebut de que havia mort en la miseria l'hereu Xınca.

Què té que veure l'una cosa amb l'altra? Jo crec que res; però, judiquin vostès mateixos.

L'hereu Xınca havia heretat dels seus pares una vinya d'uns quatre jornals de terra, que era l'enveja de tots els propietaris veïns. Bona terra; hermosos ceps, d'esquisida raça; plana com la mà i voltada d'hermosos arbres fruiters, la vinya de cal Xınca era una peça que valia i donava més que algunes de les hisendes que la rodejaven.

Amb els fruits d'aquella finca i una regular rendeta, que a força d'economies li havia creat el seu pare, vivia, l'hereu Xınca, com un rei.

Però el xicot havia heretat també dels seus avant-passats una tara: era ambiciós i li feia enveja que un altre tingués més que ell.

A l'altra banda del riu, que a sol ixent passava pel peu de la vinya, hi havia un trocet de terra erma, tot pedregam i sense un bri de mala herbot. Era gran i amb un bon pedaç que podia conrear-se, però com que, per a treure un xavo d'aquell ermot, era precis gastar-hi un duro, el seu propietari ho tenia abandonat.

Regirant, entre'ls papers de casa seva, va trobar, l'hereu Xınca, que sobre aquella terra hi tenia alguns drets, i posà un plet al Pau Siscoita, amo d'aquell troç. No content amb enredar-lo i enredar-se entre fulls de paper sellat, li armaba sovint raons i s'arribaren algunes voltes a la cara.

El plet tingueren traça els advocats de fer-lo durar mentres hi hagués diners; darrera de la deria boja d'apoderar-se d'aquell pilot de pedres improductives, descuidà l'hereu Xınca aquella vinya tant preciosa, i els ceps se li moriren, i el pugó va menjar-se-li els arbres fruiters. Va gastar-se el capital que li proporcionava la rendeta que fruïa i emmatllèva diners, no per a arreglar la seva bona finca, sinó, toçut, perseguint la possessió d'aquella tant dolenta.

El resultat fou la pèrdua de la salut i dels diners, i el final vaig saber-lo ahir, amb la notícia de la seva mort en la més afrontosa miseria.

Que això no té res que veure amb la guerra del Marroc? Naturalment que no.

JEPU DE JESPU

Sonata XXXIII

VUI no tinc ganes de fer res; me sembla que també, a mi, se m'ha encomanat aquesta passa de vagues.

Ara pasten els burgesos; així sabrán lo que és guanyar-se'l pa amb la suor del seu front. El dia que pleguem nosaltres haurà d'escriure en López, i sabrà la broma que s'hi fa, fent-ne.

Ademés, diumenge vaig anar a escoltar an en Lerroux.

Se va posar la mà al pit i confessà que sa mare no'l va parir tonto. Tothom va dir:

—I cà!

Però jo us dic:

—I goç.

No n'és pas tant, de viu, com sembla, el discurs de diumenge. El, si no vol deixar les amistats amb que fins ara's feia. Si vol seguir treballant-les, si encara creu que hi hà suc en les masses de 1909, no ho és pas de viu.

Jo no ho sé pas si el va parir tonto, o no, la seva santa mare; però lo que és ara s'hi ha tornat.

Que no nota, home de Déu, que'ls seus no eren republicans ni res, sinó de la repartidora? D'una repartidora sense ordre ni concert; d'una repartidora que ja era, millor, és un fet a l'Ajuntament i en altres bandes?

Diu que'ls treurà del partit? Guau!, guau!, guau! Ells el treuràn a vostè, si segueix essent purità.

Vaja, don Alexandre, toquem a penèdits i tornem al *pavo republicano*, sinó sortirà un anticrist que li pendrà el capdillatge. En Rafel Guerra (a) *Guerrita*, per exemple.

No sé si vostè m'escolta; però, si ho fa, recordi's d'una vegada que parlava amb els amics (desde una altra casa) sobre vostè, sobre'l discurs de vostè i sobre l'actitut de l'auditori. Era quan la seva arribada, després de la setmana aquella.

I deia com el trobava a vostè, jo ja li veia donar el tom; li recomanava que tregués el morat i el groc de la bandera republicana i hi deixés sols el vermell. Però vostè no n'ha fet cas. El morat quasi bé el treu; el groc s'hi veu més, cada dia; el roig quasi no s'hi veu en la bandera radical!...

Tenia raó l'eco aquell? No se'n recorda?

—República!

—I cà!

Lo que haurien de llegir, don Alexandre i els seus correligionaris, és l'article d'*El Poble*, batejat «El disciplinari», que'm jogaria un peix que té per pare i padrí a un tal Marius Aguilar.

Ah! No heu llegit *La Tribuna*? És llàstima, car *viene buena*, com diuen els de Madrid. Mireu que n'és de deliciós aquest *Maleta Indulgencias*...

Escolteu:

«Porque unas tropas indígenas pertenecientes al ejército de Africa, en una de las razzias del pasado junio, obedeciendo a sus instintos y a sus costumbres, sin que sus jefes pudieran contenerles, cortaron la cabeza a 70 rebeldes, el partido moro español, por medio de sus periódicos, ultrajó el nombre de España, y sin pensar que se injuriaba a sí mismo e injuriaba a sus componentes, vino a decir que España es una nación de bárbaros y de sanguinarios y única entre los pueblos llamados cultos.»

I ara?

Amic Marsillac: vos que sou un bon home, que estimeu als fills, que desitgeu un estanc per a fer vida sossegada, com poden escriure això?

Un servidor, que s'honra formant en aquest partit que vos anomeneu moro i que realment és el de la caritat, ja que ha perdut la fè i l'esperança, no insulta a ningú ni diu que Espanya sigui cap nació de res. Lo que sí diu és que, tallar el cap a setanta rifenys, és una gran salvatjada, i que, en lloc d'aplaudir-se, s'hauria de castigar.

Que uns altres ho fan més fort?

Més salvatges.

Bonum ex integra causa, amic Marsillac.

I ara, adeu.

Té, Enric, té; cobra.

MORITZ XXI

SENSE REMEI

LEGIU els telegrams relatius a la guerra del Marroc i perdreu l'esma. Tant aviat les tropes avancen com estan immòbils.

Tant aviat hi hà el plan d'impedir la concentració de la jarka com se la deixa que's concentri i reconcentri tranquilament. Tant aviat s'entaulen negociacions per a fer la pau amb els indígenes en revolta com declara el comte de Romanones que la campanya no acabarà fins que l'enemic quedi totalment vençut. Davant d'aquestes contradiccions, la desorientació es tant gran a la península com al nord d'Àfrica. Fa pocs dies que'l corresposal d'*El Imparcial* a Tetuàn telegrafiava que en l'exèrcit d'operacions regna la confusió més grossa, puix ningú sab què s'ha de fer ni per quin cantó s'ha de tirar.

Això que diu aqueix corresposal caracteritza tota l'acció militar d'Espanya a l'Àfrica. No hi hà plan ni mètode, s'ignora cap on se va, se passen els dies tràgics entre victories inútils. Mentrestant, si al cap d'un mes de guerra ningú sab què s'ha de fer, hi hà en canvi 300 morts, 600 ferits, 1.000 malalts per les fadigues de la campanya i una pila de milions més esmerçats, no en la colonització, sinó en la devastació del Marroc septentrional.

**

Totes les desgracies que cauen sobre Espanya a conseqüència de l'aventura marroqui-

na tenen una causa fonamental: i és la de que'ls espanyols no'n saben d'aqueix ofici de colonitzar territoris. La dèria imperialista dels uns i l'inconsciència dels altres, ha dut novament als espanyols a fer una feina que no és per ells, que no ho serà mai, que no han nascut per fer-la, com ho prova l'història tristíssima de la dominació espanyola a l'Amèrica.

La tasca de colonitzar el Marroc, d'obrir-lo a la civilització, serà justa o injusta, bona o dolenta, profitosa o inútil. Però sempre resultarà que han de realitzar-la aquells que'n saben. Si a Madrid hi hagués, en els qui governen, una engruna de sentit polític, regoneixerien que d'aqueix ofici l'Espanya no'n sab, i decidirien abandonar-lo.

No'l deixaràn, per dissort. Alguna fatal malestrugança porta per camins de perdició aqueix país, malalt incurable de les pitjors malalties. Però si els polítics tinguessin una hora de seny i rectificassin la marxa cap a l'abim, ja se dreça altre cop aquell poder anti-constitucional que desde l'ombra ha dictat en diverses ocasions la conducta als governs, als partits i al Parlament. Una vergonya més, en fi...

Gireu-vos pel costat que volgueu, an aquesta Espanya d'avui. Tot són vergonyes i misèries. On és la part sana que faci esperar el remei? I és en mig d'aquesta descomposició creixent que alguns republicans creuen trobar un camí de llum dins la monarquia. El règim està més podrit que mai; i precisament ara ells se'n enamoren. Macabre enamorament!

FULMEN

SE tracta de commemorar a Espanya el quart centenari del descobriment del Pacífic. Per a donar major esplendor a les solemnitats d'aquesta commemoració, s'ha disposat oficialment que les corporacions i centres dependents del ministeri d'Instrucció pública prestin la seva cooperació a l'Exposició i Congrés Hispano-Americà, que han de celebrar-se amb motiu del sudit centenari.

No està mal la pensada de celebrar aquesta fetxa *pacíficament* i amb tota solemnitat.

Mes, tractant-se del *Pacífic*, creiem que la millor idea per la commemoració, seria acabar la guerra.

Hi havia, per part de certs elements, el propòsit de celebrar determinats actes per a commemorar determinades fetxes del mes de Juliol.

Val més que no commemorin res, perquè qui hauria de commemorar, en rigor, foren els altres.

Per cada convent que hi havia a Barcelona l'any 35, ara n'hi han cinquanta, i d'aquí uns quants anys és possible que n'hi hagi cent.

Aquesta setmana s'ha posat la primera pedra a un nou edifici d'aquests, en el millor punt de l'Aixamplis, i s'ha fet pública la compra del «Teatre Modern», pels deliciosos i mai prou alabats socis de Cà la Pompeia de la Diagonal. I endavant les atxes!

Les coses se van posant tant definides i clares, que aviat, per anà endavant, ens haurem de fer tots frares.

S'ha constituït a Cardedeu un casinet nomenat «Círculo Popular Conservador».

Però, és que a Cardedeu també hi han conservadors?

Voleu dir que no són *borregos*... en conserva?

Ha enviat l'ànima al Baixíssim el cèlebre general carlí J. B. Moore.

Al llegir la nova ja'm sembla sentir al meu barber, que és un exaltat liberalot:

—Era carlí, aquell Moore?... Mal com no's *mooren* tots, d'una vegada!...

Aires d'estiu

No'n diguis mal dels polítics.

Veus aquest, que feia temps que's trobava sense empleo i sense un ral, ademés?

Doncs ahir van nomenar-lo sub-quefe de no sé què, i, prescindint d'anà a veure la seva oficina on és, més, cobrant adelantades cinc pagues, avui el tens anant-se'n amb la família a estiuèja a Santander.

—Tot pels fills!—murmura l'home:—

El mar els plau tant, pobrets!...—

Digues, on els trobaries tant hermosos sentiments?...

El qui té molts diners se'n va a Suïça; el qui ja no'n té tants, se'n va a Argentina; el qui es troba escurat... no va a cap banda, i, si al bar fien, beu una gaseosa.

—Són uns farsants, els polítics,—

deia un llus allà a la platja, parlant amb un gran senyor que les ones contemplava.—
«Com és que ara fa mitj any juraves amb tota l'ànima que mai abandonaries l'idea republicana, i ara trobes que les formes de govern són criaturades, i que lo mateix pot fer un president que un monarca? Això és se un home formal? Això és honrar la paraula? Ah!... Pren exemple de mi; a mi no hi hà força humana que'm faci evolucionar: llus era abans, llus soc ara.

El matí, apenes alçats, beuen un vas de garnatxa; a les deu, un bon tragué de vi de Torredembarra; al dinar no hi falta mai el seu Jerez i el seu Màlaga; a les cinc, Alella dolç i moscatell sense trampa; finalment, quan ve'l sopar, cada nit, sol destapar-se una botella de Mumm, degudament reforçada amb un ditet de conyac de la més sel'lecta marca.

D'això, uns senyors que jo sé ne diuen «pendre les aigües».

Demà se n'anava a fóra, fugint del calò estival, i de cop, sense avís previ, ha mort avui cap-al-tard.

Si ara, de tots modos, l'home va a parà al cel, tant se val; mes si va a l'infern, calculin quin estiu deurà passar!...

—On estiuèja el seu fill? —A l'Àfrica.

—És una hisenda? —Sí: una hisenda on el Govern hi sembla l'or a mans plenes.

—Però també hi deu collir... —Uii!... Una cosa estúpida. Miri, ahir sol, quatre morts i dinou ferits... —Apretat!...

C. GUMÀ

Del darrer combat

Telegrama interessant, copiat del diari *Las Noticias*, del diumenge.

(El deixem en castellà perquè així conser-va millor el seu caracter bèlic).

«Tetuán, 12.—He aquí algunos detalles del combate de ayer, cuyo parte oficial ya es conocido.

»El primer empuje de los cabileños lo aguantaron Wad-Ras y el tabor.

»En Amran se generalizó el combate, empezando el fuego de artillería.

»Poco después llegó el general Berenguer, con su gente, entrando a sangre y fuego en los aduanas de Amran y Fondelana.

»Los habitantes estaban muy tranquilos, pues confiaban en que los españoles no llegarían nunca allí.

»Fueron sorprendidos trabajando en la recolección de maíz, y, al ver a nuestras tropas, prorrumpieron en un griterío ensordecedor, mientras las mujeres y niños huían a la desbandada.

»Algunos opusieron resistencia, pero no pudieron aguantar mucho tiempo el empuje de las fuerzas regulares, que cayeron como una tromba.

»Se destruyeron varios caseríos y se prendió fuego a ocho aldeas, recogiendo armas de todas clases, ganado, granos, gallinas, huevos y muchas bolsas de moros... (1).

»El teniente conde de la Maza entró en una casa y salvó la vida a una mujer y a un niño que los soldados de las fuerzas regulares iban a matar.

»Las bajas de los moros, durante la *razzia*, fueron enormes, pues constantemente caían heridos de sablazos y bayonetazos a las puertas de las mismas viviendas ininidad de cabileños.

»Para proteger la *razzia*, sostuvo un violento fuego el regimiento de Wad-Ras y la columna al mando del general Arraiz, a quien ayudaba eficazmente la artillería, pues el enemigo oponía una resistencia desesperada.

»Fuerzas de Wad-Ras mataron a doce moros que se hallaban en un barranco, apoderándose de sus armas y bolsas.

»Una sección del mismo regimiento descubrió a otros pocos, que murieron fusilados al huir, vomitando insultos contra los nuestros.»

»Durante la retirada, las fuerzas regulares prendieron fuego al espesísimo bosque de Amran, imitando su ejemplo Wad-Ras y el tabor, que incendiaron otros puntos del mismo bosque.

»Este no tardó en quedar convertido en una inmensa hoguera, que constituía un obstáculo para que el enemigo pudiera hostilizarnos con la persistencia que en otros repliegues.

»La artillería de Laucien y de las cuatro columnas, no cesó un momento de disparar, arrasando poblados y aniquilando masas enteras de moros.

»La retirada fué protegida por los batallones de Arapiles y Llerena, los escuadrones de caballería que ocupaban el llano de Río Martín y un batallón de Saboya.

»El enemigo estaba oculto, en espera de que regresaran a Tetuán las fuerzas de cazadores; pero se comunicó la orden de que pernoctaran en Laucien, chasqueando a los moros.

»La columna Arraiz, con las bajas inclusive, pernoctó también en Laucien.

»En Tetuán queda la columna López Herrero, con el jefe de Estado mayor señor Rubio.

»La operación fué presenciada por el general García Menacho el cual regresará hoy con el señor Primo de Rivera y el convoy de heridos.

»El repliegue terminó a las cinco.

»El número de bajas españolas se eleva a 48 y las de los moros son enormes. Tendidos en el campo se han recogido más de 40 enemigos.»

A començat a publicar-se, a Barcelona, un setmanari polític de lo més reconsegurat que dintre'l radicalisme pugui imaginar-se.

Títol del paper: *La Ira*.
Li desitgem molts anys de vida i una bona dosis de templança.

De ires, ja n'hi han prou amb les dels fiscals.

Està bé de modos, el nostre President del Cosell de Ministres!

Ja les emprèn contra els periodistes, a l'extrem de que a un d'ells l'ha tractat de «presidiari».

Pr si un dia s'atreveix a dir-m'ho a mi, jo ja t'ic la contestat preparada:

E:—Presidari!

J:—D'allà ens vé la coneixença!

Lgim:

«Her estuvo en la Capitanía, a visitar al general Weyler, el prior de los Carmelitas deszczos.»

Essent dels *descalzos*, ja és de suposar a què l'aniria, el frarot.

A eure si li regalaven uns mitjons.

Vita inútil!

Pe a ell se'ls necessita, don Valerià.

El rector de Sant Just ha rebut de mans d'una piadosa personeta, tres-centes i pico d'*moles*, per a que's reparteixin entre dones de bona conducta.

1) Tuina mena de «bolsas» seràn aquestes?—N. de la R.

Dones de bona conducta?

Seràn les que van més sovint a confessar-se amb el rector, de segur.

A menys que a Sant Just—per ésser Sant Just—se faci la justícia cristiana d'una altra manera.

Els boy-scouts espanyols han anat a fer una visita als seus colgues de Londres.

A Londres!... Eh, que lluny?

I això que, al veure'ls amb aquella lliga-cama, qualsevol diria que no van enlloc.

Doncs varen anar a Anglaterra!

Però consti que, no hi anaren a peu.

No'ns en fiem massa.

Se diu que'l Sant Pare vol organitzar un còs de conservadors i reconstructors de monuments i obres d'art cristià.

Sols faltaven aquests!

Per a acabar-se de polir els quadros de les iglesies.

Ha arribat de Figueres el diputat senyor Cusi.

Està a punt d'arribar de Mallorca la tia del rei.

El Cusi, la tia...

Quan hi hagi aquí tota la família, serà qüestió de donar-los expressions.

Per referències se'ns fa avinent que'ls radicals pensen establir una «Casa del Pueblo» a Igualada.

Ja era hora que'n tinguessin una que's trobés a Igualada.

Perque tots sabem que la d'aquí no ha pogut passar mai de *Manlleu*.

Títol d'un telegrama arribat de Roma i que han publicat alguns diaris espanyols:

EL VERANEO DEL PAPA

Con que «veraneo», eh?

Tractant-se del Papa, per força havia d'ésser *neo*.

Un pare jesuïta aprofitava els darrers moments de vida d'un cèlebre mil·lionari, amb l'intent de que aquest deixés tota la seva fortuna a l'Església.

Després de la darrera confessió, el mossèn va dir-li:

—Té alguna altra cosa que manifestar?

—Sí—respongué l'agonitzant.—Que farieu bé d'amagar les cartes, que se us veu el jòc.

XARADES

I

Primera m se'n diu de la primera-segona-tercera, en tercera-segona?

II

Tercera-primera-segona-tercera t'estima una segona-primera.

III

Per segona no'm vol, a primera, tercera primera-segona-tercera?

IV

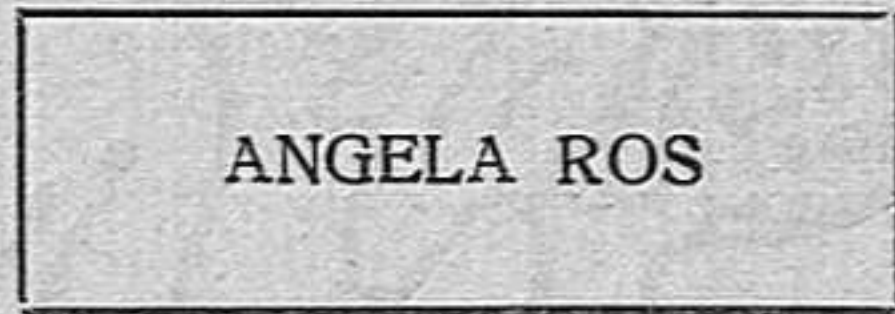
Mira, primera-segona, primera-segona dorm.

V

En primera-segona i primera fem el mateix segona-inversa.

JOAN ROCABERT

TARJETA

Formar amb aquestes lletres el nom d'un poble català.

E. LAPEDRA

CONVERSA

—Hola, Pepet! On vas?

—Vaig a veure an en Joan.

—I això?

—Es que està de viatge.

—No và pas a París?

—Ca! Entre tu i jo ho hem dit, on và.

NARCÍS VILA MINOBIÉS

Cine Internacional - Pathé Revista

Aqui veurian Señores sinó que la censura els hi tapa

«ESTIMEU-VOS EIS UNS ALS ALTRES»

(Pel·lícula sensacional de molts mils metres).